

Kdo číhá v trávě:

S jakými druhy jedovatých pavouků se můžeme v Česku setkat?

V posledních letech se v médiích objevují zprávy o novém druhu nebezpečného jedovatého pavouka, který se šíří po území České republiky. Tento „nový“ pavouk se jmenuje zápřednice jedovatá. Je zápřednice skutečně tak nebezpečná a s jakými dalšími druhy jedovatých pavouků se můžeme v Česku setkat?

Je **zápřednice jedovatá** (*Cheiracanthium punctorium*) skutečně tak nebezpečná, jak se leckde můžeme dočíst? V prvé řadě je užitečné vnímat jedovatost tohoto druhu v souvislosti s jedovatostí ostatních pavouků na území ČR.

Kdo vás může kousnout?

Při pohledu na druhovou skladbu „českých“ pavouků zjistíme, že jsou u nás téměř všichni pavouci jedovatí. Výjimku tvoří pouze zástupci čeledi **pakřížákovití** (*Uloboridae*), kteří postrádají jedovou žlázu. Jedovatí jsou tedy téměř všichni pavouci, se kterými se u nás běžně setkáte. **Většina z nich má ale malé rozměry, resp. krátké chelicery (klepítka), takže nedokážou propíchnout lidskou kůži.**

I u nás samozřejmě žijí druhy, které si s prokousnutím lidské kůže poradí a setkání s nimi tak může být bolestivé. Jde o běžnější druhy pavouků, jako jsou např. **pokoutníci, cedivky**, některé **šestiočky** apod. Ze vzácnějších druhů mohou člověka kousnout **stepníci**, nedávno na Moravě potvrzený **slíd'ák tatarský** (*Lycosa singoriensis*) nebo vodouch stříbřitý (*Argyroneta aquatica*).

Život ve skrytu travin

Zápřednice jedovatá je poměrně velký a nápadný pavouk, který svou velikostí budí pozornost. V přírodě se s dospělými jedinci můžete setkat od začátku července do přelomu října a listopadu, mláďata se objevují již od května. Zápřednice jedovaté si dělají relativně velký zámotek na řadě travin, nejčastěji na třtině křovištní (*Calamagrostis epigejos*), ale i na dalších druzích jako je ovsík nebo lipnice.

Objevit tyto pavouky v přírodě vyžaduje určité zkušenosti, protože většinu života tráví ve svých zámotcích. Využívají je k odpočinku, k rozmnožování, ke kladení vajíček i jako místo, kde se starají o mláďata v prvních dnech jejich života. **Tyto bezpečné příbytky opouští především samci, když se vydávají**

hledat samičky. Právě kvůli nim se občas objevují zprávy o tom, že se tyto pavouci objevili přímo v domech, nebo na zahradách.

Teplota a změna hospodaření

Ne tak docela přesná je informace, že se tu zápřednice objevila až v posledních letech. Žila tu totiž již před více než dvaceti lety. První ověřený údaj pochází z roku 1991, kdy byla nalezena u Hrabanova v blízkosti Lysé nad Labem. Od té doby byla viděna na několika dalších místech.

V současné době zápřednice obývá téměř celou jižní Moravu, najdeme ji v Polabí, kolem Litoměřic a v letošním roce zažíváme expanzi v severozápadních Čechách. **Příčiny šíření tohoto druhu mohou být různé. Často se hovoří o globálním oteplování, které umožňuje druhům osidlovat nové, v minulosti nevhodné oblasti. Důvodem však může být i změna hospodaření, díky čemuž zápřednice dnes najdou mnohem více vhodných stanovišť.**

Panika není na místě

Zápřednice jedovatá patří k větším druhům pavouků a navíc má velmi dlouhé chelicery, jimiž snadno prokousne kůži. Díky délce chelicer je kousnutí samozřejmě bolestivější, ale zdokumentovaných případů kousnutí je jen velmi málo.

Reakcí na jed zápřednic může být zvýšená teplota, nadměrné pocení a dočasné znecitlivění (ochrnutí) okolí místa vpichu. **Okamžitá bolest při kousnutí je mnohem intenzivnější než při bodnutí včelou nebo vosou.** Místo vpichu lehce otéká a zarudne, ale příznaky asi po 20 hodinách začnou odeznívat. Po 24 hodinách už nebývá cítit žádná bolest.

V případě déle trvajících kousnutí pavouka (a jestliže jde o většího jedince) se do rány může dostat více jedu. Otok tak pravděpodobně bude výraznější a bolest může ustoupit až o několik hodin později. U citlivějších osob může být reakce samozřejmě odlišná, stejně jako je tomu po bodnutí včelou, nebo vosou. Hysterie kolem zápřednic ale není na místě. Vzhledem k relativní vzácnosti a také ke skrytému způsobu života se tohoto druhu určitě není potřeba obávat.

Zápřednice jedovatá (*Cheiracanthium punctorium*)

- **Řád:** Pavouci (*Araneae*)
- **Čeleď:** Zápřednicovití (*Miturgidae*)
- **Velikost:** Samice dorůstají velikosti 10–15 mm a patří tak mezi největší druh zápřednic ve střední Evropě. Samci jsou o něco menší a dorůstají velikosti 7,5–12 mm. V obou případech se jedná o délku těla bez končetin.

- **Stručný popis:** Samičky jsou zbarvené méně výrazně, převládá u nich zelenavý odstín zadečku, který se ke konci života mění až v béžovohnědou. Samečci mají zadeček žlutý s nápadným tmavým podélným pruhem. Velmi nápadně jsou u obou pohlaví zbarvena klepítka a hlavohruď, která jsou výrazně oranžová až červená. Pouze konec klepítek (chelicer) je černý.
- **Rozšíření v ČR:** Jižní Morava, Polabí kolem Litoměřic, severozápadní Čechy.

26.08.2020 - Pavel Krásenský

<https://www.stoplusjednicka.cz/kdo-ciha-v-trave-s-jakymi-druhy-jedovatych-pavouku-se-muzeme-v-cesku-setkat>